

**Biblioteca ASTRA,
Corpul B**

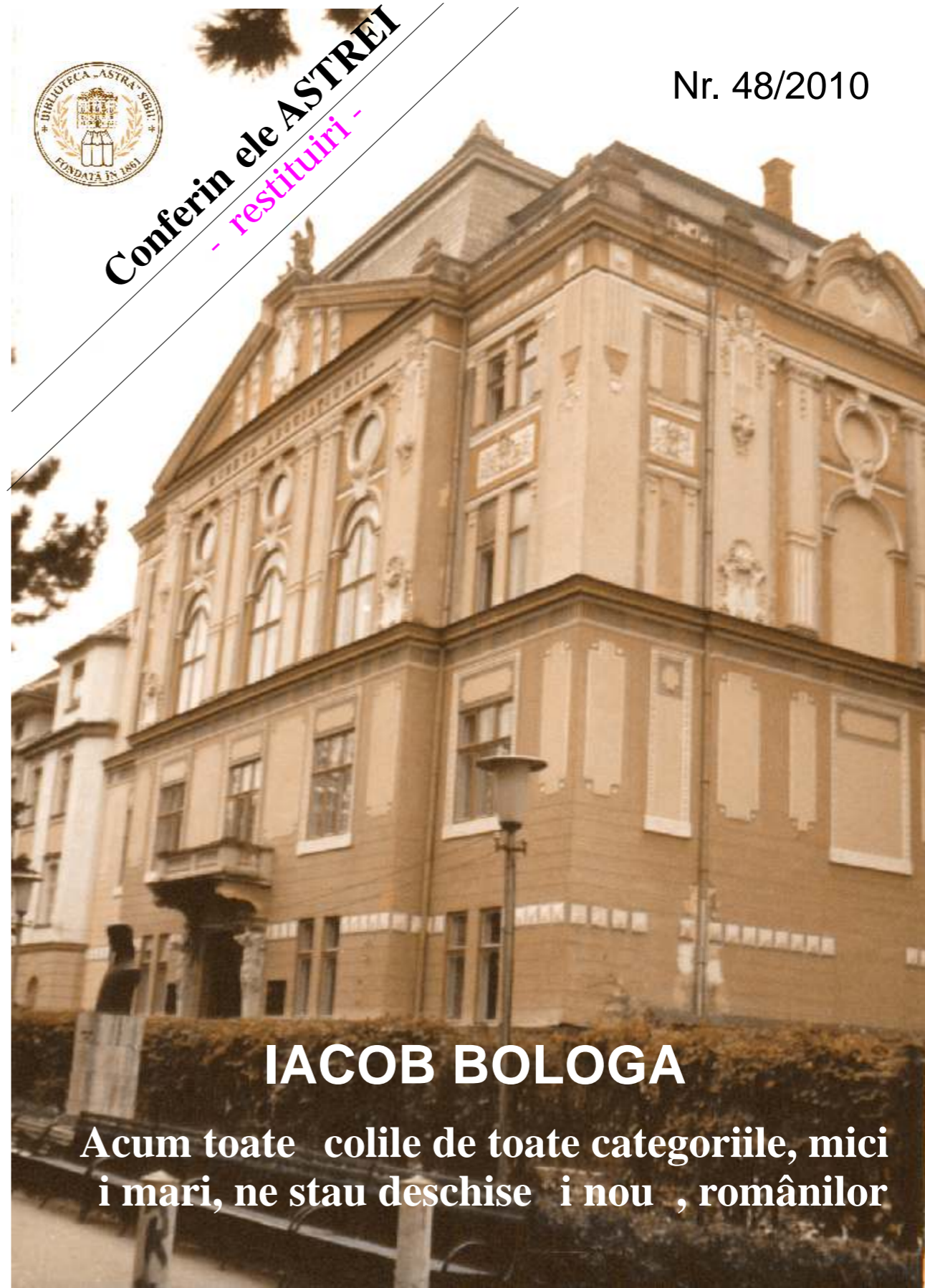

Foto: Daniela Rusu

**Conferințele ASTREI
- restituiri -**

Nr. 48/2010

IACOB BOLOGA

Acum toate colile de toate categoriile, mici
i mari, ne stau deschise i nou , românilor

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințe restituite:

Iacob BOLOGA:

“Acum toate școlile de toate categoriile, mici și mari, ne stau deschise și nouă, românilor”

Coordonatorul colecției: Onuc **Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: Daniela **Rusu**
Editor: Ioana **Butnaru**
Tehnoredactare: Gabriela **Hașegan**
Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

CONSILIUL JUDEȚEAN SIBIU
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Str. G. Barițiu, nr. 5-7, cod 550178
Sibiu, ROMÂNIA
Tel.: +40 269 210551, +40 369 561731, fax: +40 269 215775
Web: <http://www.bjastrasibiu.ro>, e-mail: bjastrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă</i> (nr. 1)
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești</i> (nr. 2)
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș</i> (nr. 3)
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate</i> (nr. 4)
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului</i> (nr. 5)
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931-</i> (nr. 6)
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>></i> (nr. 7)
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007	(nr. 8)
Pr. acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere</i> (nr. 9)
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu</i> (nr. 10)
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii</i> (nr. 11)
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica</i> (nr. 12)
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel</i> (nr. 13)
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă</i> (nr. 14)
Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i> (nr. 15)
George Banu	<i>Actorul european</i> (nr. 16)
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i> (nr. 17)
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i> (nr. 18)
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i> (nr. 19)
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i> (nr. 20)
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i> (nr. 21)
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i> (nr. 22)
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i> (nr. 23)

Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i> (nr. 24)
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i> (nr. 25)
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i> (nr. 26)
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i> (nr. 27)
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i> (nr. 28)
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i> (nr. 29)
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i> (nr. 30)
Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i> (nr. 31)
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i> (nr. 32)
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i> (nr. 33)
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicam persoanele noastre (...))»</i> (nr. 34)
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i> (nr. 35)
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i> (nr. 36)
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i> (nr. 37)
George Barițiu, Iacob Bologa	<i>“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri'a, nu are dreptu a se numerá intre poporale civilisate”</i> (nr. 38)
Acad. Radu P. Voinea	<i>Asociațiunea a avut un rol important în realizarea unității spirituale și naționale a tuturor românilor</i> (nr. 39)

- Vasile Ladislau Pop** *„Asociațiunea nutrește și conservă spiritul național, cultivă și conservă limba și prin aceasta existența națională”* (nr. 40)
- Iacob Bologa,
dr. D. P. Barcianu
Iacob Bologa** *Înființarea unei școli române de fete în Sibiu* (nr. 41)
- Iacob Bologa,
dr. D. P. Barcianu
Iacob Bologa** *Numai dezvoltarea facultăților spirituale, numai luminarea minții, numai cultura cea adevărată, norocesc, fericesc pe om, va noroci și va fericii pe poporul român* (nr. 42)
- Iacob Bologa,
dr. D. P. Barcianu
Iacob Bologa** *Asociațiunea pentru înaintarea în cultură a femeii române* (nr. 43)
- Iacob Bologa** *Poporul român singur prin cultură poate să se înalțe la acea vază și demnitate care l-ar putea mântui de nenumăratele rele ce-l apasă* (nr. 44)
- George Barițiu** *Asociațiunea este de nespuse folos nu numai pentru români ci și pentru popoarele conlocuitoare* (nr. 45)
- George Barițiu** *Raport general asupra stării Asociațiunii, 1889* (nr. 46)
- Antonie Plămădeală
Iacob Bologa** *Darul Asociațiunii către poporul român* (nr. 47)
- Iacob Bologa** *Acum toate școlile de toate categoriile, mici și mari, ne stau deschise și nouă, românilor* (nr. 48)

Iacob BOLOGA

“Acum toate școlile de toate categoriile, mici și mari, ne stau deschise și nouă, românilor”*

Discursulu

prin care domnulu vice-presiedinte, consiliariulu de curte Iacobu Bologa deschise siedintiele adunarei generale ale asociatiunei transilvane pentru literatur’a romana si cultur’a poporului romanu, tienuta in 22 Iuliu (3 Augustu) a.c. la Sighisior’a.

“Stralucita adunare!

Onorabililoru domni si stimabililoru frati!!

Istori’a nóstra, a romaniloru din acestea parti, atátu cea scrisa – cum s’a potutu ea scrie, - câtu si ce transplantata prin traditiuni din generatiune in generatiune, coprinde in sine amarulu adevveru nedisputaveru, cà pentru mosi de stramosii nostrii, pentru parintii nostrii, ba chiaru si pentru multi dintre noi cei mai vechi, numai si singuru unu locu a esistatu, in care s’au potutu ei si ne, amu potutu noi aduná.

* Annalile Asociatiunei Transilvane pentru Literatur’a romana si cultur’a poporului romanu, Sibiu, 1880, p. 56-59.
Textul păstrază ortografia vremii.

4..... *Conferințele Bibliotecii ASTRA*

In decursulu de multi secolu numai dulcea nóstra mama biseric'a, cu partea sa intregitóre, cu prea modest'a ei fiica, cu scól'a, a servitu neamului nostru de locu alu conveniriloru si alu consultariloru lui asupra progressarei sale in cultura. Dar' mai in toti acei secolu numai tolerata fiindu mam'a, trebuia se tanjasca, se langediésca si fraged'a ei fiica. Prin cuvinte de mama cá acestea: "estote perfecti, sicut et pater vester coelestis perfectus est", ne indemná ea, ce e dreptu, cu doiosiã si cu totu adinsulu, cá se ne perfectionamu, precum e perfectu si tatalu nostru celu din ceriu; dar' incatusiata cum erá, si avisata a se ingrigi numai de salutea sufleteloru crestine, nu se potù ocupá singura de omnilateral'a cultivare a fiiloru sei; éra pe fiic'a mentionata nu o potù provisioná macar cu acelea midiulóce, care suntu absolutu necesarie spre a face possibilu si a produce o asemenea perfectionare, pentru-cà chiar' si ei i lipsia multe, fórté multe din celea ce se cereau spre intarirea si prosperarea sa propria.

De vre'o intr'unire afara de amintitulu locu, de vre'o reuniune, de vre'o asociatiune publica romanésca, prin care se fia fostu permissu protoparintiloru nostrii, a se cultivá prin propriiele loru poteri unite, nu potura ei sermanii nici macaru visà; ér' despre vreunu ajutoriu strainu, care li s'ar fi datu din vre'o parte órecare spre scopulu cultivarii poporului romanu, nu aflamu nici o amintire, nici o urma in istori'a acelor'a. Nu ajutati, dar' – daca nu directu, celu puçinu indirectu – fusera ei inpedecati in propasirea loru pe calea culturei.

N'are deci nici unu locu mirarea strainiloru, cà cum de n'au sporitu si romanii trecutului in cultura "pari-passu" cu vecinii loru cei mai de aprópe!

N'are nici o indreptatire inputarea ce s'a facutu desu si se mai face inca protoparintiloru nostrii, pentru cà ei dóra n'aru fi ajunsu la acea culme a culturei, la carea s'au fostu inaltiatu altii!

Daca toti acesti altii se aflau sub conditiunile, in care se aflau tóte miscarile mosiloru si stramosiloru nostrii, si le faceau in multe directiuni chiar' imposibilu progressulu in cultura, póte cà adi ar fi la loculu si la rondulu seu intrebarea: de se-aru aflá acum successorii loru inaintati asemenea noue in cultura? si eu mai cà nu m'asiu incumetá a respunde la ea afirmativu.

“Et facere et pati fortia romanorum est”.

Au patimitu si au suferitu pàna la extremitate romanii trecutului, de inbrancitu inse ei n'au inbrancitu. Chiaru si in timpurile mai nepriintióse, sub inpregiurari de totu nefavoritóre, au strabatutu, daca nu toti, daca nu multi, celu puçinu unii dintre ei in sanctuariulu sciintieloru, si le au respanditu apoi pe acestea castigate, dandu in modulu acesta cea mai eclatanta dovada despre aceea, cà in sinulu poporului romanu nu s'a stinsu nici odata simtiulu si atragerea càtra cultura.

Daca totusi nu s'a perfectionatu elu pe deplinu in mare si preste totu: nu fiii sei, ci inpregiurarile in care au traitu acestia, au se pórte vin'a!

Asia cautantu indereptu la trecutu, si la nedelaturaverile pedeci, care se puneau sub durat'a lui crucisiu in calea progressarei romanesci in cultura, vom potea dice ori si cui, cà pentru neajunsele ivite pe terenulu culturai poporului romanescu in timpurile trecute, nu merita stramosii, mosii si parintii nostrii nici o imputare.

Altcum stà lucrulu cu noi, domniloru si fratiloru !

Pe noi cei de acum si din viitoriu cu nemicu nu ne voru potea escusá copii, nepotii si stranepotii nostrii, ci dincontra ne voru condanná cu multa indreptatire, daca nu ne vomu face datorinti'a, lucrandu din respoteri la desvoltarea loru in tóte directiunile, si prin aceea la realisarea adeveratei loru fericiri, pentru cà alt'a e starea nóstra de acum, altele suntu inpregiurarile in

6..... Conferințele Bibliotecii ASTRA

care traimu noi, si – se speramu – că inca si mai favoritóre voru fi acelea, in care voru trai successorii nostrii.

Acum doiós'a nóstra mama biseric'a dinpreuna cu partea ei intregitóre cu fiica sa scól'a, resufla cu multu mai liberu. Se afla organisata pe basa constitutională si reprezentativa. Dispune prin sine de sine, de toti ai sei, si de tóte ale sale. E mai binisioru provediuta atátu materialmente, câtu si moralmente. Ea e acum in stare se ajute, si multiamita celoru ce o conducu, si ajuta mai multu fiicei sale, scólei.

Acum scólele tuturoru si de tóte categoriile, mici si mari, ne stau deschise si noue Romaniloru.

Acum nime nu ne mai inpedeca in cultivarea sciintieloru de totu feliulu, si in inbraciosiarea industriei si a ori-carui ramu de comerciulu si de castigu. Tinerii nostri se primescu cá elevi la tóte intreprinderile de categori'a celoru iumediatu amintite, si de cătra maestrii, si intreprindietorii neromani.

Acum ne aflamu in positiune de a ajutá, daca nu pe toti, celu puçinu pe acei tineri ai nostrii pusi pe óre-care cale a desvoltarii loru, carii au cea mai neaperata trebuintia de ajutoriulu altor'a.

Acum ne e permissu si noue a ne aduná, a ne intielege unulu cu altulu ; a ne consultá asupr'a tuturoru intreprinderiloru de interesu atátu comunu, câtu si particulariu; a luá concluse si enuntandune prin ele voi'a si nevoi'a, a le si realisá. Voiu se dicu, că ne e permissu acum si noue, a formá intre marginile si cu observarea legei orice asociatiune, orice reuniune, carea ne ar potea servi spre promovarea si consolidarea intereselor romanesci, atátu materiale, câtu si intelectuale.

Cine s'ar indoui câtu de puçinu despre adevverulu imediatelor mele afirmatiuni, caute la activitatea de pe terenulu nostru bisericescu, si la

ajutóriele, cu care spriginesce biseric'a pe fiic'a sa scól'a; caute la numerosii tineri romani, carii se afla in scólele de tóte categoriele, la meserii si la comerciul, si considere ajutórele, ce primescu acesti'a din diverse parti; caute in fine la mai multe reuniuni romane, care esistu dajá in tiér'a nóstra, si cu deosebire la "Associatiunea transilvana pentru literatur'a poporului romanu, " caute, dicu, la tóte acestea numai cu puçina patrundere in lucru, si va trebui se recunósca si se marturisésca, cà de totu altumintrelea stámu noi astadi; cà sórtea nóstra ne e data acum in man'a nóstra, si cà noi trebuie se ne folosimu de tóte midiulócele cele permise, si de tóte ocasiunile spre inbunatatirea ei, daca voimu se evitamu inputari din partea sucesoriloru nostrii.

De aceea se studiamu pe langa altele cu tóta seriozitatea, si scopurile asociatiunei, carea adi se represinta aici prin noi, membrii ei, si se cautamu a promová acelea din tóte poterile nóstre, convinsi fiindu, cà ajungându odata acelea, ajungemu la adeverat'a fericire a intregului poporu romanescu.

La acestea eu mai adaugu: „Se lucramu si se crutiamu, se mucimu si se grijimu”.

Cu acestea convingeri salutu domniloru si fratiloru! pe toti acei'a carii au alergatu la loculul intr'uniriloru nóstre din acestu anu, cu celu mai cordialu „bine ati venitu fratiloru!” éra pe cei ce ne au primitu in midiuloculu loru cu atáta caldura fratiésca, ii salutu cu celu mai caldurosu „bine v'amu aflatu fratiloru!” si comunicandu-ve cu multa parere de reu, cà ilustrulu nostru presiedinte, dl. Timoteiu Cipariu e impedecatu a participá la lucrarile ce ne astépta, deschidu eu, in calitatea mea de vice-presiedinte, siedinti'a adunarei nóstre generale ordinarie a XVIII. si ve invitatu la lucru.